МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет педагогічної освіти та соціальної роботи
Кафедра соціальної роботи та педагогіки вищої школи

СИЛАБУС
освітнього компонента
«Моделювання, прогнозування та проєктування в соціальній роботі»
підготовки магістра
спеціальності 231 Соціальна робота
освітньо-професійної програми Соціальна робота. Соціальна педагогіка

Луцьк – 2024

Силабус освітнього компонента «Моделювання, прогнозування та проєктування в соціальній роботі» підготовки магістра, галузі знань 23 Соціальна робота, спеціальності 231 Соціальна робота за освітньо-професійною програмою «Соціальна робота. Соціальна педагогіка».

Розробник: Степаненко Вікторія Іванівна, доктор педагогічних наук, доцент

Погоджено
Гарант освітньо-професійної програми (доц. Степаненко В. І.)

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи

протокол № 2 від 4 вересня 2024 р.

Завідувач кафедри: (доц. Чернета С. Ю.)

©Степаненко В. І., 2024 р.

I. Опис освітнього компонента

Таблиця 1

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній ступінь	**Характеристика освітнього компонента**
Денна форма навчання	23 Соціальна робота 231 Соціальна робота ОПП Соціальна робота. Соціальна педагогіка Другий (магістерський) рівень	**Нормативна**
		Рік навчання: 2
Кількість годин/кредитів: 120/4		**Семестр:** 3-ий
		Лекції: 18 год.
		Практичні (семінарські): 18 год.
ІНДЗ: є		**Самостійна робота:** 76 год.
		Консультації: 8 год.
		Форма контролю: екзамен
Мова навчання:		українська

II. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я та по батькові – Степаненко Вікторія Іванівна,
Науковий ступінь – доктор педагогічних наук
Вчене звання доцент
Посада – професор кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи
Контактна інформація
Телефон: +38 095 465 92 95
Електронна пошта: stepanenko.viktoriia@vnu.edu.ua
Дні занять: http://194.44.187.20/cgi-bin/timetable.cgi?n=700

III. Опис дисципліни

1. Освітній компонент «Моделювання, прогнозування та проєктування в соціальній роботі» належить до циклу професійної підготовки магістра галузі знань 23 Соціальна робота спеціальності 231 Соціальна робота**,** освітньо-професійної програми «Соціальна робота. Соціальна педагогіка». Вивчається у третьому семестрі, формою контролю є екзамен. На вивчення освітнього компонента відведено 4 кредити (120 годин), у тому числі за денною формою навчання: 18 год. лекційних, 18 год. практичних, 8 год. консультацій та 76 год. самостійної роботи.

Вивчення освітнього компонента «Моделювання, прогнозування та проєктування в соціальній роботі» сприятиме підвищенню рівня професійної компетентності майбутніх магістрів із соціальної роботи, оволодіння ними знаннями щодо специфіки, принципів, технологій соціального моделювання, прогнозування і проєктування соціальних процесів в контексті розвитку соціальних потреб суспільства, застосування отриманих знань до прикладних задач у галузі соціальної роботи.

2. Пререквізити:

- Для освоєння освітнього компонента використовують знання, вміння і навички сформовані у ході вивчення ОК «Методологія та організація наукових досліджень в галузі соціальної роботи», «Технологія формування критичного та дивергентного мислення», «Соціальна робота в глобальному вимірі», «Соціальна робота в освіті», «Технології надання соціальних послуг».

- Постреквізити :

Освоєння освітнього компонента є необхідним для ОК «Кваліфікаційна робота», .

3. Мета – формування у здобувачів вищої освіти системи знань щодо формалізації задач соціального характеру, побудови соціальних моделей, вибору методів і алгоритмів

їх розв'язання, прогнозування процесу організації соціальної сфери на базі сучасних інноваційних підходів, використання навичок моделювання, прогнозування і проєктування в галузі соціальної роботи.

Завдання освітнього компонента:

– визначити зміст і можливості процесів соціального моделювання, прогнозування і проєктування;

– оволодіти принципами і технологіями моделювання, прогнозування і проєктування соціальних процесів;

– сформувати уявлення про специфіку моделювання соціальних процесів в контексті розвитку соціальних потреб суспільства, аналізу проблем у соціальній роботі та в процесі здійснення соціально-педагогічної діяльності, місця і ролі соціального прогнозування і проєктування в структурі державного і місцевого управління соціальною сферою;

– виробити навички моделювання, прогнозування і проєктування процесу організації соціальної сфери на базі сучасних інноваційних підходів.

4. Освітній компонент спрямований на формування

інтегральної компетентності – здатність розв'язувати складні задачі і проблеми у галузі соціальної роботи або у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

загальних компетентностей:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність розробляти і управляти проєктами.

ЗК6. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК7. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК8. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК10. Здатність працювати в команді.

фахових компетентностей:

ФК2. Здатність до виявлення соціально значимих проблем і факторів досягнення соціального благополуччя різних груп населення.

ФК3. Здатність професійно діагностувати, прогнозувати, проєктувати та моделювати соціальні ситуації, в тому числі на етапі раннього втручання.

ФК4. Здатність до впровадження методів і технологій інноваційного практикування та управління в системі соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності.

ФК5. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (експертами з інших галузей/видів економічної діяльності), налагоджувати взаємодію державних, громадських і комерційних організацій на підґрунті соціального партнерства.

ФК8. Здатність до спільної діяльності та групової мотивації, фасилітації процесів прийняття групових рішень.

ФК10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість задля вирішення соціальних та соціально-педагогічних проблем через упровадження соціальних інновацій.

ФК15. Здатність до розроблення, апробації та втілення соціальних проєктів і технологій.

ФК18. Здатність об'єднувати зусилля суб'єктів соціальної роботи, планувати та координувати соціально-виховну та реабілітаційну роботу в соціальному і соціально-педагогічному середовищі.

Очікувані програмні результати навчання:

ПРН1. Розв'язувати складні задачі і проблеми, що потребують оновлення й інтеграції знань в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог на загальнодержавному, регіональному та місцевому рівнях.

ПРН2. Критично оцінювати результати наукових досліджень і різні джерела знань про практики соціальної роботи та соціально-педагогічної діяльності, формулювати висновки та рекомендації щодо їх впровадження.

ПРН4. Показувати глибинне знання та системне розуміння теоретичних концепцій, як із галузі соціальної роботи, так і з інших галузей соціогуманітарних наук.

ПРН7. Застосовувати загальне та спеціалізоване програмне забезпечення для вирішення професійних задач та здійснення наукового дослідження.

ПРН11. Організовувати спільну діяльність фахівців різних галузей і непрофесіоналів, здійснювати їх підготовку до виконання завдань соціальної роботи, ініціювати командоутворення та координувати командну роботу.

ПРН13. Демонструвати ініціативу, самостійність, оригінальність, генерувати нові ідеї для розв'язання завдань професійної діяльності.

ПРН15. Розробляти критерії та показники ефективності професійної діяльності, застосовувати їх в оцінюванні виконаної роботи, пропонувати рекомендації щодо забезпечення якості соціальних послуг та управлінських рішень.

ПРН16. Розробляти соціальні проєкти на високопрофесійному рівні.

ПРН17. Самостійно будувати та підтримувати цілеспрямовані, професійні взаємини з широким колом людей, представниками різних спільнот і організацій, аргументувати, переконувати, вести конструктивні переговори, результативні бесіди, дискусії, толерантно ставитися до альтернативних думок.

ПРН19. Розробляти, апробувати та втілювати соціальні проєкти і технології.

ПРН22. Організовувати взаємодію, об'єднувати зусилля суб'єктів соціальної роботи, планувати та координувати соціально-виховну і реабілітаційну роботу з вразливими групами населення, сім'ями, дітьми та молоддю у соціальному і соціально-педагогічному середовищі.

Soft skills: комунікативність, командна робота, ініціативність, відповідальність, уважність, вміння прогнозувати, креативність, гнучкість, швидка адаптація до змін, самоорганізація та ін.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ:

І. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності

1) За джерелом інформації: *словесні:* лекція із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint – Презентація, платформа Zoom, LMS Moodle), пояснення, розповідь, бесіда; *наочні*: спостереження, ілюстрація, демонстрація; *практичні:* вправи.

2) За логікою передачі і сприймання навчальної інформації: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3) За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4) За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота здобувачів освіти: виконання індивідуальних навчальних завдань тощо.

ІІ. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо), ретроспективний метод.

5. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Усього	Лек.	Практ.	Сам. роб.	Конс.	*Форма контролю/ Бали
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні і прикладні аспекти моделювання в соціальній роботі						
Тема 1. Системна методологія моделювання. Системний підхід і моделювання. Системний аналіз як методологічна основа вивчення	12	2	2	8	-	УО, Д, ОЗСР, ДС/ 4

соціальних процесів і систем. Моделювання як метод дослідження і прогнозування поведінки об'єкта і системи. Проблеми системного моделювання. Синергетичний підхід до моделювання соціальних процесів.						
Тема 2. Специфіка соціального моделювання. Специфіка соціального моделювання і класифікація соціальних моделей. Моделювання підсистем суспільства. Моделювання соціальних систем в екстремальних ситуаціях. Моделювання перехідних процесів. Глобальне моделювання. Моделі соціального захисту різних верств населення. Побудова моделей адаптації. Інноваційні моделі соціальних послуг.	13	2	2	8	1	УО, Д, ОЗСР, ДС/4
Тема 3. Теорія соціальних змін: сутність і можливості застосування. Типологія соціальних змін. Причини соціальних змін. Основні форми соціальних процесів. Роль соціальних механізмів у поясненні соціальних процесів. Досвід застосування теорії змін для стратегій розвитку об'єднаних територіальних громад (кейси ОТГ).	14	2	2	9	1	УО, Д, ОЗСР, К ДС,РМГ/4
Разом за модулем 1	39	6	6	25	2	12
Змістовий модуль 2. Теоретико-методологічні і прикладні аспекти прогнозування в соціальній роботі						
Тема 4. Сутність і методи соціального прогнозування. Особливості соціального прогнозування у моделюванні соціальних процесів. Сутність і напрями соціальної прогностики. Методи прогнозування та їх можливості. Технології прогнозування. Логіка складання соціального прогнозу в контексті моделювання соціальних процесів. Використання прогнозів у соціальному управлінні.	13	2	2	8	1	УО, Д, ОЗСР, ДС/4
Тема 5. Експертні оцінки в соціальному прогнозуванні. Суть експертного опитування і сфера його застосування в соціальному прогнозуванні. Переваги і недоліки	13	2	2	8	1	УО, Д, ОЗСР, ДС/4

експертних оцінок. Основні вимоги до використання експертних процедур. Класифікація методів експертних оцінок. Особливості формування групи експертів, типові схеми і процедури їх роботи. Методи обробки результатів експертних опитувань. Вплив соціально-психологічних факторів на формування експертних оцінок.						
Тема 6. Основні напрями соціальних прогнозів в соціальній роботі. Цілепокладання і напрями прогнозування в соціальній роботі Прогнозування соціальних потреб. Особливості розвитку системи потреб у суспільстві. Проблема раціонального балансу соціальних потреб. Прогнозування соціально-психологічної резильєнтності в ситуації тривалого травматичного стресу. Партисипативне прогнозування як практика і технологія повоєнного відновлення громад в Україні. Прогнозування і проблема управління ризиками.	14	2	2	9	1	УО, Д, ОЗСР, ДС, К, РМГ/4
Разом за модулем 2	40	6	6	25	3	12
Змістовий модуль 3. Теоретико-методологічні і прикладні аспекти проєктування в соціальній роботі						
Тема7. Сучасні підходи до соціального проєктування. Предмет, завдання соціального проєктування. Принципи і методи досліджень проблем соціального проєктування. Проєктування, як «ідеальне передбачення і практичне втілення того, що повинно бути». Загальне уявлення про проєктне мислення, його складові та шляхи формування. Проєктна ідея, проєкт. Ініціювання соціального проєкту. Поняття та сутність технології розробки та реалізації соціального проєкту. Соціально-педагогічне проєктування.	13	2	2	8	1	УО, Д, ОЗСР, ДС/СП/4
Тема 8. Основи текстового опису соціального проєкту. Методи командної роботи над проєктом Поняття аплікаційної форми. Компоненти текстового оформлення проєкту. Види текстового	13	2	2	8	1	УО, Д, ОЗСР, ДС,РМГ/СП/ 4

оформлення проєкту. Життєвий цикл проєкту. Розробка концепції проєкту. Поняття і структура текстового опису проєкту. Цілепокладання в проєктній діяльності: народження та фіксація задуму проєкту, самоаналіз, розробка концепція проєкту, «дерево проблем», «дерево цілей», завдання проєкту. Обґрунтування проєкту (правове, фінансове, організаційне). Оцінка життєздатності проєкту. Планування проєкту. Складання бюджету. Остаточна форма проєкту як тексту. Інтерфейс. Поняття, функції, види методів командної роботи над проєктом, їх характеристика.						
Тема 9. Реалізація проєкту у соціальній роботі. Соціальна діагностика як етап проєктної діяльності. Основні способи соціального прогнозування в оцінці життєздатності соціального проєкту. Стратегії проєктної діяльності. Розробка програми дослідження. Вироблення рекомендацій для управління проєктами. Технологія методу Р-М-Р (Результати-Методи-Ресурси). Управління реалізацією проєкту. Стратегія партнерства у ракурсі управління та впровадження соціальних і соціально-педагогічних проєктів. Моніторинг та оцінка соціальних проєктів. Параметри моніторингу та оцінювання соціально-педагогічного проєкту. Контроль над реалізацією проєкту. Ліквідація проєкту. Проблеми «руїн» проєктів.	15	2	2	10	1	УО, Д, ОЗСР, ДС, К, СП, РМГ/4
Разом за модулем 3	41	6	6	26	3	12
Види підсумкових робіт						Бал
Модульна контрольна робота						Т/60
МКР 1						Т/20
МКР 2						Т/20
МКР 3						Т/20
ІНДЗ						РМВСІ/ 4
Всього годин / Балів	120	18	18	76	8	100

Методи контролю:* УО – усне опитування (обговорення питань за планом лекції), Д – доповідь, ОЗСР (обговорення завдань самостійної роботи), К (розв'язування кейсів), Т (тести), РМГ (робота в малих групах), ДС (дискусія), МКР (модульна контрольна робота), СП (соціальний проєкт), РМВСІ (розробка моделей впровадження соціальних інновацій) тощо.

6. Завдання для самостійного опрацювання

№ з/п	Тема	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні і прикладні аспекти моделювання в соціальній роботі		
1.	Порівняти поняття «соціальне моделювання», «соціальне прогнозування» і «соціальне проєктування»;	8
2.	Практичне застосування моделювання в професійній діяльності фахівця із соціальної роботи	8
3.	– Інформаційний простір як поле для соціального моделювання – Зробити добірку прикладів ситуацій для опрацювання різновиду моделей співпраці у соціальній роботі.	9
Змістовий модуль 2. Теоретико-методологічні і прикладні аспекти прогнозування в соціальній роботі		
4.	Дефінітивне поле соціального прогнозування	8
5.	– Аналіз результатів експертного оцінювання, виявлення особливостей роботи експерта, обчислення рівня його компетентності. Застосування методики для соціальної роботи. – Громадська думка як важлива складова соціальної прогностики.	8
6.	Група розбивається на підгрупи, які на конкретному емпіричному матеріалі у сфері соціальної роботи (надається викладачем) розробляють фрагменти матриці сценаріїв. Старший підгрупи доповідає результати роботи, які потім обговорюються в групі.	9
Змістовий модуль 3. Теоретико-методологічні і прикладні аспекти проєктування в соціальній роботі		
7.	– Що саме виступає імпульсом для розробки нових проєктів у у галузі соціальної роботи? – Чи мають місце у Вашому доробку або доробку Ваших колег соціально-педагогічні проєкти? Поточніть, на які цільові групи вони зорієнтовані та який ступінь їх новизни?	8
8.	Які етапи в життєвому циклі проєкту видаються найбільш складними та чому?	8
9.	Користуючись додатковими джерелами, зафіксуйте 2 назви соціальних проєктів, втілених в Україні або в зарубіжних країнах з метою поліпшення життя безпритульних підлітків, безробітних громадян, молодих батьків із особливими потребами та інших на Ваш вибір. Запишіть назву країни, джерело, назву проєкту, суб'єкт та об'єкт проєкту	10
	Всього	76

7. Індивідуально науково-дослідне завдання (ІНДЗ)

Індивідуально-дослідне завдання (ІНДЗ) видаються здобувачам освіти на першому занятті, і виконуються здобувачем самостійно при консультуванні з викладачем.

Здобувач обирає одне завдання для виконання, за яке передбачено 4 бали.

1. Розробити і представити модель інноваційної діяльності у соціальній роботі (тематика розробки за темою кваліфікаційної роботи здобувача вищої освіти).

Перед розробкою моделі доцільно було б дослідити саму проблему (наприклад, ресоціалізація осіб, які повернулися з місць позбавлення волі; жінок – жертв насильства; осіб адиктивної поведінки, вимушено переміщених осіб; учасників бойових дій (конфліктів) тощо).

Підготувати модель інноваційної діяльності за попередньо визначеною структурою.

Структура моделі:

1. Загальні характеристики:

а) цільова група клієнтів;

б) характеристика проблеми і потреб цільові групи;

в) аналіз проблеми;

г) формулювання мети, завдань і принципів.

2. Нормативно-правова база.

3. Планування напрямів діяльності, переліку послуг / форм / методів / технологій, які надаються / застосовуються в рамках реалізації проєкту моделі (наприклад, відповідно до видів соціальних послуг; до форм соціальної допомоги…).

4. Ресурси.

5. Висновки і рекомендації.

Критерії оцінювання ІНДЗ

Максимальна кількість балів денна форма навчання	**Критерії до розробки моделі**
0,5	Обґрунтування актуальності, формулювання мети і завдань, творчий підхід
1	Складання плану, чіткість і послідовність викладу матеріалу, якість оформлення
0,5	Творчий підхід
1	Зв’язок з реальною практикою, аналіз діяльності окремих організацій, конкретних проблемних ситуацій
1	Якість оформлення
4	Разом

IV. Політика оцінювання

Оцінювання знань здобувачів освіти ОК «Моделювання, прогнозування та проєктування в соціальній роботі» здійснюється на основі результатів поточного і підсумкового модульного контролю знань згідно «Положення про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки». Завдання поточного контролю – перевірка навчальних досягнень здобувачів освіти. Завдання підсумкового модульного контролю – перевірка розуміння і засвоєння здобувачами освіти програмового матеріалу загалом, логіки та взаємозв’язків між окремими розділами, здатності творчого використання засвоєних знань, уміння сформувати своє ставлення до певної проблеми ОК тощо. Оцінювання здійснюється за **100-бальною** шкалою.

Формою контролю вивчення ОК «Моделювання, прогнозування та проєктування в соціальній роботі» є екзамен. Максимальна кількість балів за поточний контроль з освітнього компонента становить 40 балів. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних занять і має за мету перевірку рівня підготовленості здобувачів освіти до виконання конкретної роботи. Поточний контроль реалізується в різних формах, зокрема опитування, захист проєктів, робота в малих групах, індивідуальна робота здобувачів освіти, виступи на практичних заняттях, участь у дискусіях, перевірка результатів виконання індивідуальних науково-дослідних завдань, контроль засвоєння того навчального матеріалу, який заплановано на самостійне опрацювання здобувачем, тощо. Максимальний бал за кожну з форм роботи визначено у таблиці 2 силабуса освітнього компонента. Результат самостійної роботи здобувачів освіти оцінюється на практичних заняттях із відповідної теми. За активність на заняттях здобувач освіти може додатково отримати до 20% максимального поточного балу, але при цьому сума поточних балів за семестр не повинна перевищувати, як правило, 40.

За рішенням кафедри здобувачам освіти, які брали участь у роботі конференцій, підготовці наукових публікацій, в олімпіадах, конкурсах студентських наукових робіт й досягли значних результатів, може бути присуджено додаткові (бонусні) бали, які зараховуються як результати поточного контролю. Систему бонусних балів погоджує науково-методична комісія факультету.

Підсумковий модульний контроль здійснюється після завершення вивчення тем змістового модуля у формі виконання здобувачем освіти модульної контрольної роботи у вигляді письмового або комп'ютерного тестування та проводиться або під час навчального заняття (його частини). Максимальний бал, отриманий за модульні контрольні роботи, становить 60 балів.

Підсумкова модульна оцінка визначається в балах як сума поточної та контрольної модульних оцінок. Модуль зараховується здобувачеві, якщо він успішно виконав всі види навчальної роботи, передбачені силабусом освітнього компонента. Перескладання будь-яких видів робіт, передбачених силабусом освітнього компонента, з метою підвищення підсумкової модульної оцінки не дозволяється. Заборгованість із модуля повинна бути ліквідована здобувачем у позааудиторний час на консультаціях за графіком, затвердженим на засіданні кафедри соціальної роботи та педагогіки вищої школи до початку підсумкового контролю з наступного модуля. Кінцевий термін ліквідації заборгованості з модульного контролю обмежується початком заліково-екзаменаційної сесії.

Якщо з дисципліни підсумкова оцінка (бали) з освітнього компонента як сума підсумкових модульних оцінок становить не менше як 75 балів, то, за згодою здобувача освіти, вона може бути зарахована як підсумкова оцінка з ОК (навчальної дисципліни). Така оцінка виставляється в день проведення екзамену в присутності здобувача освіти. Іспит складається у випадку, якщо здобувач освіти бажає підвищити рейтинг або у випадку незадовільної підсумкової семестрової оцінки. У цьому випадку бали, набрані здобувачем за результатами модульних контрольних робіт, анулюються.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Якщо здобувач освіти не відвідував окремі аудиторні заняття – на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати відповідну кількість балів, які були визначені на дану тему заняття. Перескладання відбувається із дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

• самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

• посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

• дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

• надання достовірної інформації про результати власної освітньої (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації».

Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача освіти є підставою для її незарахуванння, незалежно від масштабів плагіату чи обману. Списування під час контрольних та самостійних робіт, іспиту заборонені (зокрема, з використанням мобільних девайсів). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Кодексу академічної доброчесності Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, навчання за програмою подвійного диплома, з використанням елементів дуальної форми здобуття освіти, міжнародне стажування) навчання може відбуватись за індивідуальним графіком (в онлайн режимі за погодженням із деканом факультету).

Визнання результатів навчання, отриманих здобувачами вищої освіти у неформальній та/або інформальній освіті, здійснюється на добровільній основі та передбачає підтвердження того, що здобувач досяг результатів навчання, передбачених ОПП, за якою він навчається. Визнанню можуть підлягати такі результати навчання, отримані в неформальній освіті, які за тематикою, обсягом вивчення та змістом відповідають як освітньому компоненту в цілому, так і його окремому розділу, темі (темам), індивідуальному завданню, курсовій роботі (проєкту), контрольній роботі тощо, які передбачені програмою (силабусом) освітнього компонента (Положення про визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у ВНУ імені Лесі Українки).

V. Підсумковий контроль

Іспит проводиться у вигляді письмового або комп'ютерного тестування. Здобувачам освіти пропонуються тестові завдання у кількості 30 запитань (по 2 бали). Максимальна оцінка за іспит – **60 балів.**

Види тестових завдань:

- із вибором однієї правильної відповіді;
- із вибором декількох правильних відповідей;
- на встановлення відповідності запропонованих наборів тверджень;
- завдання на відтворення правильноті відповіді (формулювань понятъ) по пам'яті;
- завдання відкритого типу, що передбачає розгорнуту відповідь.

Програма іспиту затверджується на засіданні кафедри.

Складання та перескладання іспиту проводиться згідно розкладу. Повторне складання екзамену допускається не більше як два рази: один раз – викладачеві, другий – комісії, яку створює декан факультету.

Питання до іспиту

1. Системний підхід і моделювання.
2. Моделювання як метод дослідження і прогнозування поведінки об'єкта і системи.
3. Сутність технології моделювання.

4. Специфіка соціального моделювання і класифікація соціальних моделей.
5. Аналітичні моделі соціальних процесів.
6. Об’єкти і суб’єкти соціального моделювання.
7. Зміст і характеристика моделей соціальних процесів.
8. Етапи побудови моделі соціального процесу.
9. Імітаційне моделювання соціальних процесів.
10. Структура моделей соціальних процесів. Основні елементи моделей соціальних процесів і їхні властивості.
11. Характеристика основних підсистем суспільства.
12. Моделювання соціальних систем в екстремальних і кризових ситуаціях.
13. Види і характеристика основних методів моделювання соціальних процесів.
14. Моделювання соціальної адаптації та ресоціалізації особистості.
15. Адаптивні моделі. Орієнтовна соціологічна модель соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб.
16. Модель самооблаштування та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб/вимушених переселенців: український досвід та міжнародні зразки.
17. Моделювання соціальної роботи з сім’єю.
18. Моделювання соціальної ситуації в сім’ї та шляхів її вирішення.
19. Соціальна спільнота як об’єкт моделювання.
20. Синергетичний підхід до соціального моделювання.
21. Соціальні реформи як керовані соціальні інновації та результат моделювання соціальних процесів.
22. Моделювання процесів глобалізації.
23. Конструювання соціальної реальності.
24. Інноваційні моделі соціальних послуг.
25. Інтегрована соціальна служба як інноваційна модель надання соціальних послуг населенню.
26. Сутність і зміст соціальної прогностики.
27. Класифікація прогнозів.
28. Методи прогнозування.
29. Етапи та технологія прогнозування.
30. Використання прогнозів у соціальній роботі.
31. Сутність і різновиди експертних методів в соціальному прогнозуванні.
32. Методи опитування експертів у соціальному прогнозуванні
33. Екстраполяція, інтерполяція, метод Делфі.
34. Опитування населення в соціальному прогнозуванні.
35. Сценарний метод прогнозування
36. Співвідношення соціального прогнозування та планування.
37. Римський клуб та його прогнози.
38. Інтегрована соціальна служба як інноваційна модель надання соціальних послуг населенню.
39. Агентне моделювання як сучасний метод вивчення соціальних процесів.
40. Функції прогнозів в соціальній роботі та основні напрями прогнозування в соціальній роботі.
41. Технологія прогнозних розробок соціальних процесів.
42. Сутність та основні компоненти пошукового прогнозу в соціальній роботі.
43. Нормативний прогноз. Характерні особливості нормативних розробок.
44. «Дерево соціальних проблем». Способи побудови «дерева соціальних цілей».
45. Перспективи розвитку соціальної сфери суспільства.
46. Проблема ресурсів у майбутньому.
47. Загрози та ризики майбутнього.
48. Прогнози перспектив розвитку соціальної роботи в Україні.

49. Предмет, завдання соціального проєктування.
50. Принципи і методи досліджень проблем соціального проєктування.
51. Поняття та сутність технології розробки та реалізації соціального проєкту.
52. Соціально-педагогічне проєктування.
53. Методи командної роботи над проєктом
54. Поняття аплікаційної форми.
55. Компоненти текстового оформлення проєкту.
56. Цілепокладання в проєктній діяльності.
57. Оцінка життєздатності проєкту.
58. Планування проєкту.
59. Складання бюджету проєкту.
60. Соціальна діагностика як етап проєктної діяльності.
61. Основні способи соціального прогнозування в оцінці життєздатності соціального проєкту.
62. Параметри моніторингу та оцінювання соціально-педагогічного проєкту.
63. Стратегії проєктної діяльності.
64. Управління реалізацією проєкту.
65. Стратегія партнерства у ракурсі управління та впровадження соціальних і соціально-педагогічних проєктів.
66. Моніторинг та оцінка соціальних проєктів.
67. Контроль над реалізацією проєкту.
68. Ліквідація проєкту.

VI. Шкала оцінювання

Критерії оцінювання під час аудиторних занять

Критерії оцінювання	**Бали Денна форми навчання**
Здобувач освіти не володіє навчальним матеріалом за відповідною темою та не в змозі його висвітлити, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань.	0
Побудовані здобувачем вищої освіти висловлення характеризуються фрагментарністю, не відповідають проблемі, яка розглядається; думки викладаються на елементарному рівні; потребує збагачення й урізноманітнення лексика і граматична будова мовлення; теза не відповідає запропонованій темі; наведені аргументи не є доречними; прикладу немає або він не є доречним.	1
Побудовані здобувачем вищої освіти висловлення частково відповідають проблемі, яка розглядається; лексика і граматична будова мовлення на елементарному рівні; теза частково відповідає запропонованій темі; більшість аргументів не є доречними; прикладу немає або він не є доречним.	2
Здобувач вищої освіти самостійно обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить доречні аргументи; вдало добирає лексичні засоби; висновок випливає із проблеми, яка аналізується; у роботі є недоліки: відхилення від теми, порушення послідовності її викладу; висловлювання не завжди обґрунтовані, не підкріплені фактичним матеріалом, переходи між ними не є вмотивованими.	3

Здобувач вищої освіти самостійно створює яскраве, оригінальне за думкою та оформленням висловлення, обґрунтовує, викладає своє бачення, логічно, цілісно, послідовно та стилістично, граматично правильно будує відповідь; аналізує різні погляди для кожної ситуації, наводить два доречні аргументи, використовує набуту з різних джерел інформацію для розв'язання поставлених ситуацій; вкінці робить висновок, який органічно випливає зі сформульованої тези, аргументів і прикладів; робота відзначається багатством слововживання та художньою цінністю.	4

Шкала оцінювання знань здобувачів освіти з освітніх компонентів, де формою контролю є іспит

Оцінка в балах	**Лінгвістична оцінка**	**Оцінка за шкалою ECTS**	
		оцінка	**пояснення**
90–100	**Відмінно**	**A**	відмінне виконання
82–89	**Дуже добре**	**B**	вище середнього рівня
75–81	**Добре**	**C**	загалом хороша робота
67–74	**Задовільно**	**D**	непогано
60–66	**Достатньо**	**E**	виконання відповідає мінімальним критеріям
1–59	**Незадовільно**	**Fx**	необхідне перескладання

VII. Рекомендована література та інтернет-ресурси

Основна література

1. Асауленко Н.В. Моделі інноваційного процесу на підприємствах індустрії гостинності. *Економіка та управління підприємствами*. 2020. Вип. 55 (1). С. 77–77.
2. Галущак М. П., Галущак О. Я., Кужда Т. І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посіб. Тернопіль: ФОП Паляниця, 2021. 160 с.
3. Грицюк П. М. Основи теорії систем і управління: навч. посіб. Рівне: НУВГП, 2021. 272 с.
4. Дацій, О. І., Ковальський, М. Р. (2022). Моделювання процесів управління соціально-економічним територіальним розвитком. *Публічне урядування*. 2022. №1 (29). С. 36–41. DOI: https://doi.org/10.32689/2617-2224-2022-1(29)-5
5. Застосування теорії змін у стратегічному плануванні в об'єднаних територіальних громадах: практ. посіб. / Упоряд. О. М. Нижник. 2020. 92 с. URL: https://decentralization.gov.ua/uploads/library/file/695/theory-of-change-manual.pdf
6. Матюшенко, О. В. Соціальне проєктування: теоретичні підходи до визначення. *Проблеми сучасних трансформацій*. Серія: право, публічне управління та адміністрування. 2022. №4. DOI: https://doi.org/10.54929/2786-5746-2022-4-02-01
7. Міжнародні та національні соціальні проекти та програми: комплекс навч.-метод. забезпечення навч. дисципліни: навч. посіб. для здобувачів ступеня магістра за спеціальністю 231 «Соціальна робота» / КПІ ім. Ігоря Сікорського; уклад.: С.В. Гераськов. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2022. 93 с. URL: http://surl.li/ufuoh

8. Лемко Г. І. Соціальне проєктування: дефініція поняття. Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах. 2021. №78. С. 50–53. DOI: https://doi.org/10.32840/1992-5786.2021.78.8

9. Психологічне забезпечення прогнозування соціальних процесів : монографія / наук. ред. О. Національна академія педагогічних наук України, Інститут соціальної та політичної психології. Кропивницький : Імекс-ЛТД , 2023. 171 с.

10. Семигіна Т. Сучасна соціальна робота. Київ: Академія праці, соціальних відносин і туризму, 2020. 275 с.

11. Соболєва С. М., Примиська С. О.,Загоруйко Н. М. Моделювання та прогнозування стану вищої освіти в умовах війни та глобальних викликів XXI століття (український досвід). *Академічні візії*. 2023. №15. DOI: http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7510810

12. Соціальне прогнозування і проектування: навч.-метод. посіб. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 56 с.

13. Степаненко В. І. Моделі підготовки фахівців у галузі соціальної роботи в контексті глобалізації та інтернаціоналізації вищої освіти. *Наука і освіта в глобальному та національному вимірах: виклики, загрози, перспективи розвитку* : зб. наук. праць за матер. III міжнародної наук.-практ. конф. (Полтава, 22–23 лютого 2024 р.) / за ред. Л. О. Данильчук. Полтава : в-во ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», 2024. Т. II. С. 157–162.

14. Stepanenko V. & Baidala V. (2020) Preparation planning of education projects for prevention of behavioral deviance among talented general secondary education students. Theory and Practice of Future Teacher's Training for Work in New Ukrainian School: monograph (p. 614–623) / Ed. I. F. Prokopenko, I. M. Trubavina. Prague, OKTAN PRINT s.r.o. 17 https://doi.org/10.46489/TAPOFT

15. Zelenko,O., Zhdanova-Nedilko,O.,Stepanenko,V., Chernyahivska V., & Nonik V. (2024). Managing conflicts within a team: conflict resolution strategies and effective cooperation. *AD ALTA. Journal of Interdisciplinary Research*, 14 (1), 69–72. DOI:10.33543/1401396972

16. Soto-Ramírez, N., Odeku, J., & Foxe, C. (2020). Applying time series modeling to assess the dynamics and forecast monthly reports of abuse, neglect and/or exploitation involving a vulnerable adult. *Arch Public Health* **78**, 53 https://doi.org/10.1186/s13690-020-00431-0

Додаткова література

1. Ланде Д. В., Фурашев В. М. Інформаційне та соціально-правове моделювання: посіб. / за заг. ред. Д. В. Ланде. Київ-Одеса : Фенікс, 2021. 276 с.
2. Мостепанюк А.В. Сучасна система моделей ведення соціально відповідального бізнесу. Економіка, управління та адміністрування. 2020. № 1 (91). С. 48–54. DOI: https://doi.org/10.26642/jen-2020-1(91)-48-54
3. Наумова М. Моделювання як інструмент соціально-економічного управління в умовах нестабільності. *European Journal of Economics and Management*. 2020. 6 (4). С. 20–28. DOI: 10.46340/eujem.2020.6.4.3
4. Оцінка впливу війни на людей. Україна. 2023. URL: http://surl.li/mouwq
5. Романченко В. Б. Сучасна соціально-економічна модель України: її головні ознаки, результати впровадження, доцільність змінення. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 23. С. 144–150. DOI: 10.32702/2306-6814.2020.23.144
6. Соціальне проєктування: методичні рекомендації до практичних завдань для студентів спеціальності 232 "Соціальне забезпечення" другого (магістерського) рівня / уклад. С. Ю. Гончарова. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 49 с
7. Шимко О. В., Кваша О. П. Моделі соціальної політики в контексті євроінтеграційного вибору Унраїни. *Регіональні студії*. 2021. № 25. С. 72–656.
8. Craig, S.L., Eaton, A.D., Belitzky, M., Kates, L.E., Dimitropoulos, G. & Tobin, J. (2020). Empowering the team: A social work model of interprofessional collaboration in

hospitals. *Journal of Interprofessional Education & Practice*. doi: https://doi.org/10.1016/j.xjep.2020.100327
9. Trubavina, I., Karaman, O., Kamenova, D., Stepanenko V. & Yurkiv Ya. (2021). The response strategy of social work with displaced families and the receiving community (within the context of sustainable development). *E3S Web of Conferences*, 280, 04010. https://doi.org/10.1051/e3sconf/202128004010
10. Schurz, M., Radua, J., Tholen, M. G., Maliske, L., Margulies, D. S., Mars, R. B., Sallet, J., & Kanske, P. (2021). Toward a hierarchical model of social cognition: A neuroimaging meta-analysis and integrative review of empathy and theory of mind.*Psychological Bulletin, 147* (3), 293–327. https://doi.org/10.1037/bul0000303

Нормативно-правові акти

1. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України: Закон України від 23.03.2000 № 1602-III. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1602-14#Text
2. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/40-15#Text
3. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19#Text
4. Про соціальні послуги: Закон України від 17.01.2019 № 2671-VIII. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2671-19#Text

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України. URL: http://www.rada.gov.ua
2. Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація сільських, селищних рад та об’єднаних громад України». URL: https://assogu.org.ua
3. Урядовий портал. URL: http://www.kmu.gov.ua
4. Міністерство освіти і науки України. URL: https://mon.gov.ua/ua
5. Міністерство соціальної політики України. URL: https://www.msp.gov.ua/
6. Найкращі соціальні проєкти України.URL: https://forum.o2.ua/ua/projects
7. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. URL: http://www.nbuv.gov.ua
8. Партнерство «Кожній дитині». URL: http://www.p4ec.org.ua/ua/about
9. Український науково-методичний центр практичної психології і соціальної роботи URL: http://www.psyua.com.ua/
10. Українська мережа за права дитини. URL: https://childrights.org.ua/projects/
11. Social Servicese Europe. URL: https://www.socialserviceseurope.eu/
12. IFSW. URL: https://www.ifsw.org/